

12.7.2022

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön lausunto henkilötunnuksen käsittelyä koskevien säännösten täsmentämisestä (VN/17113/2022)

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS) pitää lakiluonnoksessa esitettyä sääntelyä tarpeellisenä. Ehdotetut säännöstekstit eivät kuitenkaan anna selvää oikeusohjetta siihen millä tavoin henkilöllisyyden todentaminen tulisi tehdä.

Opiskelijan asioidessa YTHS:n palveluissa ensimmäisen kerran puhelimitse on tunnistaminen haasteellista. Ei ole olemassa mitään täysin yksilöivää tietoa, jonka ainoastaan opiskelija tietäisi. YTHS:llä ei ole lakisääteisiä oikeuksia DVV-tietoihin, josta osoitetiedon voisi varmistaa, ei myöskään tietoa puhelinnumerosta, jolloin voisi verrata sitä siihen numeroon, josta opiskelija soittaa. Esitetty säännösmuutos ei siten muuta nykyistä tilannetta käytännössä YTHS:n kannalta. Luotettava tunnistaminen on yhtä haasteellista koska käytettävissä ei ensimmäisellä kerralla ole riittävästi tietoa. Läheisen henkilötunnus on yhä mahdollista saada tietoon.

YTHS:n käyttämissä digitaalisissa palveluissa ei käytetä yksinomaan henkilötunnusta henkilön sähköisen identiteetin todentamiseen, vaan todentaminen tapahtuu vahvalla sähköisellä tunnistamisella esim. suomi.fi tunnistuspalvelua käyttämällä, jolloin säädösmuutos ei aiheuta muutoksia YTHS:n digitaaliseen toimintaan.

Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta (695/2019) määrittää, että YTHS saa opiskelija-aineistossa tiedon sukupuolesta ainoastaan, kun kyseessä on muu kuin suomalainen henkilö. Henkilötunnuksen muuttuessa sukupuolettomaksi on terveydenhuollossa tieto saatava erillisenä ja tarkoittaa YTHS:n kohdalla kaikkia opiskelijoita. Sen vuoksi YTHS pitää tärkeänä toteuttaa ko. muutos joko lakiin korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta tai nyt valmisteilla olevaan säädökseen.

YTHS tuo esiin, että uuden henkilötunnuksen muodostaminen tulisi perustua johonkin laskennalliseen kaavaan. Ilman laskennallisuutta on tietojärjestelmiin mahdollista manuaalisesti luoda virheellisiä tunnuksia. Henkilölle, joka ei omaa suomalaista tunnusta luodaan jokaisessa organisaatiossa erillinen väliaikainen henkilötunnus. Ilman laskennallista sääntöä saattaisi väliaikainen tunnus tulla päällekkäiseksi suomalaisen henkilötunnuksen kanssa. Erillinen väliaikaista henkilötunnusta kuvaava tieto tulisi sopia kansallisesti, ettei organisaatioiden välisessä yhteistyössä kuten ostopalveluvaltuutusta (OSVA) käytettäessä luoteta eri organisaatioiden luomiin väliaikaisiin henkilötunnuksiin.

Lisäksi YTHS yhtyy Valviran lausunnossaan esiin tuomaan ongelmaan julkisuuslain mukaisten tietopyyntöjen yhteydessä tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn laskutuksessa. Julkisuuslain mukainen lähtökohta on, että tietopyynnön asiakirjat saadakse, pyytäjän henkilöllisyyttä ei tarvitse varmentaa. Laskutettavien tietopyyntöjen yhteydessä tulisi kuitenkin olla mahdollisuus saada henkilötieto, jotta maksun periminen oikeusteitse olisi mahdollista. YTHS kannattaa siten Valviran ehdotusta, että julkisuuslakiin tulisi poikkeussäännös ongelman poistamiseksi.